

Monika, matka sv. Augustina

*narozena: kolem r. 332 v Tagaste, Numidie, dnes Alžírsko
zemřela: v říjnu 387 v Ostii, Itálie
patronka křesťanských žen a matek; za záchranu duší dětí*

Pocházela z křesťanské rodiny v severní Africe. Provdala se za pohana Patricia, s nímž měla tři děti. Nejznámějším z nich je Augustin, pozdější učitel církve. Svými modlitbami a láskou s ústupností Monika obrátila na víru svého muže, původně prudké povahy. A množstvím slz vyprosila obrácení i Augustinovi. Když ho doprovázela z Milána k rodné Africe, při čekání v Ostii u Říma na loď onemocněla a záhy tam zemřela.

„Syn tolika slz se nemůže ztratit,“ řekl jednou milánský biskup a pozdější církevní učitel Ambrož Monice, když opět byla zcela zoufalá nad výstředním, bezúčelným životem svého syna Augustina. Matka tři dětí, rozená v Numidii, dnešním Alžírsku, následovala svého syna, který jí dělal starosti, z vlasti napřed do Říma a pak do Milána. Se slzami prosila svého syna, který ještě v té době byl stoupencem manichejců, aby se obrátil a přijal křest. Měla nakonec rozhodující podíl na tom, že Augustin našel cestu, na níž se měl stát jedním z největších v celém křesťanstvu.

Avšak Monika se už nedožila vítězství a štěstí: na cestě domů z Itálie do Afriky, spolu s Augustinem, který se brzy nato stal biskupem, zemřela v říjnu 387 v Ostii. Ostatky patronky matek a křesťanských mateřských spolků se uctívají kromě kostela sv. Augustina v Římě také v augustiniánském klášteře Arrouaise u Arrasu v severní Francii. Ve svých slavných „Confessiones“, velmi osobním díle, vyjádřil později Augustin své matce svůj dík.

Z kamenů římského Kolosea bylo postaveno průčelí kostela sv. Augustina v Římě. Nepatrný kostel - jedna z mála časně renesančních staveb Věčného města - stojí tam, kam jen občas přijde turista, ačkoli je jen několik metrů vzdálen od Pantheonu a od Piazza Navona. Vlevo od chóru je kaple svaté Moniky. Zde našla svůj poslední odpočinek matka velkého Augustina. Hrobka a socha pocházejí od Idaia z Pisy.

Úcta a tradice: při obnovování římského kalendáře r. 1969 byla památka sv. Moniky přeložena na 27. srpen, den před svátkem jejího syna Augustina.

Znázorňování: Monika je znázorňována buď jako matrona nebo s vdovským závojem; má u sebe knihu nebo kříž. S ohledem na svého syna byla Monika častěji zobrazována také jako augustiniánka, například na sarkofágu v kostele sv. Augustina v Římě (15. století). K nejkrásnějším znázorněním Moniky a Augustina patří fresky od Benozza Gozzolihho v kostele sv. Augustina v San Gimignano. Málokdy byly scény ze života matky a syna podány tak procítěně a dojemně.

Bože, útěcho zarmoucených, tys vyslyšel svatou Moniku, když tě se slzami prosila za obrácení svého syna Augustina; vyslyš také naše prosby: dej nám ducha opravdové kajičnosti a ukaž i na nás bohatství své milosrdné lásky. Prosíme o to skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků.

ze spisu „Vyznání“ sv. Augustina

„Když se blížil den, kdy měla odejít z tohoto světa – ty jsi znal ten den, Bože, my jsme ho neznali – stalo se tvým skrytým řízením, jak jsem přesvědčen, že jsme já a ona byli sami, opřeni o okno, jímž bylo vidět do zahrady domu, v němž jsme bydleli. Bylo to v Ostii na Tibeře, kde jsme se, vzdáleni vši vřavy, po dlouhé namáhavé cestě zotavovali před odplutím. Rozmlouvali jsme tehdy o samotě velmi srdečně. Nedbali jsme na to, co bylo za námi, a byli jsme upnuti na to, co bylo před námi, a ptali jsme se spolu v přítomnosti pravdy, již jsi ty, jaká bude věčná blaženost svatých, to, co oko nevidělo, co ucho neslyšelo, nač člověk ani nikdy nepomyslel, a naše srdce prahlo po nebeských vodách z tvého pramene, pramene života, který je u tebe. O těchto věcech jsem mluvil, i když ne tímto způsobem a těmito slovy. Ale ty, Pane, víš, že když jsme toho dne takto rozmlouvali a tento svět se všemi jeho radostmi ztrácel při tom rozhovoru pro nás cenu, ona tehdy řekla: „Synu, pokud jde o mě, už mě na tomto světě nic netěší. Co zde mám ještě dělat a nač tu mám být, nevím, vždyť od tohoto pozemského života už nic nečekám. Jen pro jedno jsem si přála žít ještě nějakou chvíli na tomto světě: chtěla jsem vidět, dříve než umřu, že jsi katolickým křesťanem. A Bůh mi to dopřál v míře mnohem větší, neboť mohu vidět i to, že jsi pohrdl pozemským štěstím a stal ses Božím služebníkem. Co tu mám ještě dělat?“ Nepamatuji se už dobře, co jsem jí na to odpověděl. Ale asi za pět dní nebo jen o málo později dostala horečku a ulehla. V době nemoci jednou omdlela a ztratila na chvíli vědomí. Přiběhli jsme k ní, ale brzy se probírala, podívala se na mě a na mého bratra, jak jsme u ní stáli, a jako by

něco hledala, nám řekla: „Kde jsem to byla?“ A když nás viděla, že jsme smutní a zaražení, řekla: „Pochováte svou matku tady.“ Mlčel jsem a snažil jsem se zadržet pláč. Můj bratr však něco řekl, že by si přál, aby nezemřela v cizině, že by bylo pro ni lépe umřít ve vlasti. Když to uslyšela, pohlédla na něj s úzkostí a výčitkou, že mu záleží na takových věcech, potom se podívala na mě a řekla: „Slyš, co to říká.“ Brzy nato řekla nám oběma: „Pochovejte toto tělo kdekoli a nedělejte si s tím starost. Jen o to vás prosím, tam, kde budete, pamatujte na mě u oltáře Páně.“ A když sdělila, jak mohla, toto své přání, přestala mluvit, neboť nemoc se zhoršovala a působila jí utrpení.“